

Svar på frågor från SKL beträffande avtal om pensionsförsäkring

– med fortlöpande premieinbetalning och om partiell inlösen av pensionsutfästelse

Inledning

Det finns ett behov av ökad kunskap om de alternativ som står till buds för kommuner och landsting när det gäller att finansiera framtida pensionsutbetalningar. Ett av dessa alternativ är så kallad försäkring av vissa pensionsåtaganden. För att få denna kunskap avser Sveriges Kommuner och Landsting gå ut med information till sina medlemmar som i många fall står inför strategiska beslut om denna hantering. Man vänder sig därför till de försäkringsbolag som är aktiva inom detta område med ett antal specificerade frågor.

Bakgrund

Blandmodellen innebär att pensionsrätter intjänade from 1998 sätts av i egen balansräkning. Pensionsrätter intjänade före 1998 redovisas som en ansvarsförbindelse, d v s belastar resultatet när pensionen betalas ut.

Intjänad Pensionsrätt, IPR, redovisas som en ansvarsförbindelse. Vid försäkring av IPR belastar dock premien resultatet i samband med premiebetalningen.

Premien blir något högre än motsvarande pensionsskuld. Anledningen är skillnad i diskonteringsräntor vid försäkring respektive skuldföring. Vid skuldföring står dock arbetsgivaren för ränteuppräknings av skulden, vilket han inte gör vid försäkring. Om avkastningen vid försäkring blir högre än den garanterade tillfaller överskottet arbetsgivaren. Detta kan i första hand användas för indexeringar.

Vid försäkring erläggs en premie och motsvarande förmån försäkras. Om förmånen höjs på grund av indexering, lönehöjning, nytt intjänande debiteras en tilläggspremie. Eventuella medel i överskottsfonden kan också användas.

Försäkringsbolagen står under Finansinspektionens, FIs, tillsyn. Varje kvartal rapporterar försäkringsbolagen in uppgifter om sin ekonomiska ställning. Det ingår då uppgifter om solvensen, d v s förmågan att infria garanterade utfästelser. Långt innan den är i fara utökar FI sin tillsyn. Varje kvartal rapporterar försäkringsbolagen uppgifter för det så kallade Trafikljuset, som också är en metod för att mäta bolagets finansiella styrka.

Det är inte fråga om en ren kapitalförvaltning Det finns även försäkringsmoment. En arbetsgivare kan försäkra ålderspensionerna, d v s försäkra sig mot den ekonomiska risken för lång levnad för sina anställda och pensionstagare. Vid ökad livslängd påverkar det hela pensionsskulden. För redan försäkrade förmåner står försäkringsbolaget den risken. sig mot den ekonomiska risken för anställda att dö tidigt, så kallad riskförsäkring. sig mot den ekonomiska risken att bli sjuka. Det ingår i många fall en premiefrielseförsäkring. I händelse av sjukdom betalar KPA fortsatta premier.

KPA Pensionsförsäkring AB drivs efter ömsesidiga principer. Allt överskott går tillbaka till försäkringstagarna. Det är inte möjligt för ett annat bolag att köpa KPA och tömma bolaget på tillgångar. Ett övertagande kan inte ske där någon part förfördelas.

Frågor om försäkring av pensionsåtaganden

Omfattning av försäkringsavtalen

1. *Vilka fördelar innebär försäkring av pensionsåtaganden jämfört med avsättning till pensionsstiftelse respektive förvaltning av medel i egen balansräkning?*

Försäkringslösning förenklar arbetsgivarens hantering av de anställdas pensioner. För att hantera en pensionsstiftelse fordras att arbetsgivaren bygger upp kompetens kring detta. Även om man har en pensionsstiftelse finns en pensionsskuld som måste hanteras. Pensionsstiftelsen tryggar enbart pensionerna.

Vid kapitalförvaltning står arbetsgivaren risken för både förändringar i pensionsskulden, samt den finansiella risken avseende avsatta medel.

Vid förändring av ränte- eller livslängdsantagande påverkas hela pensionsskulden. Det gäller även för den som har en pensionsstiftelse. Vid försäkring kan nya premier höjas. Det blir dock inte fråga om tilläggsdebitering av redan erlagda premier.

Vid försäkring avhänder sig arbetsgivaren risken för både förändringar i skulden, samt den finansiella risken, på de förmåner som är inlösta i försäkring.

2. *Vilka förmåner omfattas av försäkringsavtalen och vilka omfattas inte (FÅP, f d KÅP, efterlevandeskydd, premiefrielseförsäkring etc.)? Vilka personal- och politikergrupper kan bli föremål för försäkring?*

KPA Pension försäkrar IPR, FÅP, f d KÅP, efterlevandeskydd och premiefrielseförsäkring. Eventuellt överskott avseende sparpremier tillfaller arbetsgivaren. Det finns också möjlighet att göra så kallade chefslösningar. Detta gäller då ett begränsat antal personer. Avtalet görs då om till premiebestämda försäkringar, där eventuella överskott tillfaller de försäkrade. SAP förmåner kan ej försäkras i annat fall än i anslutning till själva utbetalningen.

3. *Många kommuner och landsting delar på själva administrationen av pensioner och försäkring av dessa åtaganden. Det kan också bli fallet vid upphandling av försäkring i nytt bolag. Vilka blir konsekvenserna i sådant fall och skiljer sig kostnaderna i så fall jämfört med om administration och försäkring sköts av ett och samma bolag?*

Att dela på administration och försäkring blir komplicerat. Det är svårt för arbetsgivaren att få en samlad bild av pensionskostnaderna, eftersom de har kostnader för både pensionsskulden och försäkringspremier. Det är också svårt för det bolag som står för pensionsadministrationen att veta om en förmån är försäkrad eller inte.

Arbetsgivaren har ansvaret för den enskilde individens pensionsutfästelse, detta säkerställs genom avtal med en pensionsadministratör. Beräkning av förmåner, kostnader, skuld mm bygger på den rapportering som går från arbetsgivaren till pensionsadministratören. I det fall att denna hantering delas upp på flera administratörer och olika trygghandformer, försvåras arbetsgivarens möjligheter att få en samlad bild av det totala pensionsåtagandet. En delad administration medför även en mer komplex rapportering, till fler administratörer och/eller även mellan administratörer, samtidigt som ansvaret för själva utfästelsen fortfarande ligger kvar hos arbetsgivaren. Här finns svårigheter med säkerställande av kvalitét och vem som skall belastas med kostnader som uppkommer för denna hantering.

Premier och avgifter, beräkning och beståndsdelar

4. *Hur är premien sammansatt? Vilka antaganden om ränta ingår i skuldberäkningen? Hur beräknas avkastningen som ligger till grund för premieberäkningen enligt försäkringsavtalet? Vad händer om kapitalförvaltningen inte genererar den avkastning som förutsatts?*

Premien för riskförsäkringar består av en riskdel och en omkostnadsdel. Premien för ålderspensioner består av en spardel och en omkostnadsdel. Risk- och speciellt spardelen är betydligt större än omkostnadsdelen.

I premien ingår dessutom ett ränteantagande.

Försäkringsbolagen står under Finansinspektionens, FIs, tillsyn. Varje kvartal rapporterar försäkringsbolagen in uppgifter om sin ekonomiska ställning. Där ingår uppgifter om solvensen, d v s förmågan att infria garanterade utfästelser. Långt innan den är i fara utökar FI sin tillsyn.

Tilläggas kan att solvenskvoten har ökat fem gånger sedan 2001 i KPA Pensionsförsäkring och var vid årsskiftet 2006 8,8 (5,5 år 2005). Samtidigt var solvensgraden 140 procent (131 år 2005) vilket innebär att placeringstillgångar överstiger de garanterade åtagandena med 40 procent.

Varje kvartal rapporterar också försäkringsbolagen uppgifter till FIs så kallade Trafikljuset, som också är en metod för att mäta bolagets finansiella styrka.

5. *Vad händer ekonomiskt om det inträffar avvikelser från gjorda antaganden (Till exempel livslängd eller förändringar till följd av beslut i pensionsnämnden). Justeras premien efter faktiska utfall?*

Vid förändring av ränte- eller livslängdsantagande påverkas hela pensionskulden. Vid försäkring kan nya premier höjas. Det blir dock inte fråga om tilläggsdebitering av redan erlagda premier.

6. *Ingår kostnaden för pensionsadministration i paketet om en kommun/ett landsting avtalar om försäkring?*

Administrationskostnaderna, för den del som försäkras, täcks av försäkringens avgifter och ingår i försäkringspremien.

Vad händer vid vissa förändringar?

7. *Vad händer om inte försäkringsbolagets samlade tillgångar räcker till fullgörandet av sina åtaganden t ex på grund av inflation eller andra förändringar som påverkar åtagandet som försäkrats?*

Det är arbetsgivaren som ansvarar för utökning av förmåner och där ingår inflationsuppräknning. Om medel finns i överskottsfonden kan dessa användas.

8. *I vilken omfattning kan medel i en överskottsfond användas till att täcka kostnader för kommunens/landstingets pensionsförmåner. I vilken omfattning är den tillgänglig och är det några kostnader förknippade med att utnyttja fonden?*

Vid varje årsskifte görs en beräkning över vilket pensionskapital försäkringarna representerar och vilket kapital som erfordras för att betala ut de garanterade förmånerna. Om pensionskapitalet är högre förs medel över till överskottsfonden som sedan kan användas för pensionsändamål.

9. *Kan kommunen/landstinget upphöra med premieinbetalningen? Vad händer då?*

Kommunen kan upphöra med premiebetalningen. Arbetsgivaren har kvar sin överskottsfond. Vid utbetalning kan en del av en förmånen vara försäkrad och resten skuldförd.

10. *Kan kommunen/landstinget flytta det inbetalade kapitalet till annat försäkringsbolag till exempel vid ny upphandling av försäkringsgivare?*

Nej, det är inte tillåtet.

11. *Kan kommunen/landstinget påverka hur och av vem kapitalet förvaltas?*

Nej, det kan kommunen/landstinget inte göra.

12. *Hur ser tillgångsallokeringen ut enligt den finanspolicy/de placeringsriktlinjer som gäller för det förvaltade pensionskapitalet.*

Tillgångarna består idag till ca 30 procent av aktier och till 70 procent av räntebärande tillgångar.

13. *I vilken mån kan eventuella etiska riktlinjer hos kommunen tillåtas påverka kapitalförvaltningen?*

Förvaltningen av tillgångarna styrs av KPA Pensions etiska riktlinjer, d v s kommunen kan inte direkt påverka denna del av förvaltningen.

KPA Pension lyssnar dock på sina kunder. Därför infördes de etiska riktlinjerna redan 1998 efter omfattande kundundersökningar. Dessa riktlinjer uppdateras och förändras gradvis i enlighet med kundernas önskemål.